

ПРОТОКОЛ № 1/2020
Технічного комітету ГС «СІГРЕ-Україна»/ УНК CIGRE

м. Київ

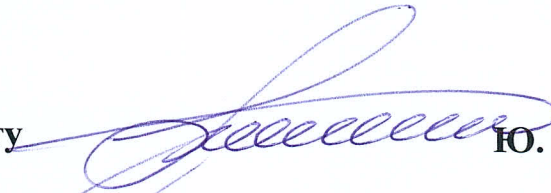
14 лютого 2020 року

**Тема: Забезпечення надійності енергосистеми України в штатних режимах, аварійних ситуаціях-тенденцій ринку.
Формування пропозицій для Робочої групи РНБОУ з питань подолання загроз в енергетичній сфері, створеної розпорядженням Секретаря РНБОУ від 21.1.2019 № 54.**

Вирішили:

1. Надати напрацьовані пропозиції (додаток 1) до секретаріату Робочої групи РНБОУ з питань подолання загроз в енергетичній сфері.
2. Контроль за виконанням цього протоколу покласти на виконавчого директора Зенюка О.

Голова Технічного комітету

Ю. Бондаренко

Виконавчий директор

О. Зенюк

ПРОПОЗИЦІЇ
Технічного комітету ГС «СІГРЕ-Україна»/ УНК CIGRE
на тему: «Забезпечення надійності енергосистеми України в штатних
режимах, аварійних ситуаціях-тенденціях ринку

Проблема:

Збільшення частки ВДЕ в балансі електроенергії та недосконалість правил енергоринку значно погіршили умови забезпечення балансу в енергосистемі. Як наслідок, кількість годин відхилень перетоку електроенергії від погоджених значень як в основній частині ОЕС України так і в «Острові «Бурштинської ТЕС», збільшилася на порядок. Ситуація, що склалася може призвести до примусового від'єднання ОЕС України від енергосистеми країн СНД, Балтії, Грузії, континентальної Європи та роботи в ізолюваному режимі. В умовах такої роботи значно зросте вірогідність виникнення частотних системних аварій.

Темпи неузгодженого розвитку відновлюваної енергетики та її непрогнозованої роботи в ОЕС України спричинили суттєву зміну умов роботи традиційної генерації. Так, ТЕС ГК більшу частину року працюють складом обладнання, що не перевищує 1-2 енергоблоку, і необхідність їх роботи визначається необхідністю забезпечення гарантованих обертових резервів на завантаження і розвантаження в енергосистемі відповідно до вимог нормативних документів, що збільшує викиди забруднюючих речовин у навколишнє середовище тепловою генерацією.

При балансуванні енергосистеми диспетчеру доводиться включати ГАЕС в насосному режимі в денній зоні, і, крім того, значно підвищилася кількість команд на зміну навантаження на ГЕС для забезпечення балансу енергосистеми при різких змінах генерації на електростанціях з ВДЕ.

Відповідно до розроблених ПрАТ «НЕК «Укренерго» прогнозних помісячних балансів потужності, стало очевидним також те, що зазначених вище заходів недостатньо для забезпечення балансової надійності та операційної безпеки ОЕС України, і є висока ймовірність обмеження потужності СЕС, ВЕС і навіть АЕС.

Впровадження ринку електроенергії відбулося як без вирішення проблемних питань, які були притаманні попередній моделі ринку (накоплені борги, перехресне субсидювання тощо), так і зі значними адміністративними обмеженнями його роботи. До цього часу не почав працювати «ринку допоміжних послуг». Через недосконалість ринкових механізмів жодного разу комерційний графік не був збалансованим, постійно змінювались обсяги та джерела небалансу в енергосистемі.

Останнім часом постійним джерелом небалансів стало ДП «Гарантований покупець», і вони є цілодобовими.

В цих умовах диспетчер ПрАТ «НЕК «Укренерго» змушений використовувати всі наявні механізми балансування енергосистеми, що передбачені Кодексом системи передачі, навіть не ринкові, для недопущення виникнення та розвитку системної аварії.

Пропозиції:

1. Звернутися до Кабінету Міністрів України та НКРЕКП з пропозиціями щодо:

– затвердження прогнозного балансу споживання електроенергії на короткострокову та довгострокову перспективу, розрахованого з урахуванням планів розвитку економіки країни;

– затвердження заходів щодо забезпечення надійності роботи ОЕС України в умовах впровадження ринку електричної енергії та збільшення частки ВДЕ в балансі потужності;

– встановлення механізмів щодо впровадження відповідальності за небаланси виробників електроенергії з ВДЕ та усунення маніпуляцій з обсягами електроенергії, які реалізуються на відповідних ринках;

– завершення впровадження «ринку допоміжних послуг»;

– проведення конкурсів на будівництво нових високо маневрених генеруючих потужностей;

– внесення змін до системи підтримки будівництва електростанцій з ВДЕ, зокрема шляхом проведення конкурсів для надання гарантованої потужності в періоди проходження максимумів/мінімумів навантаження енергосистеми;

– запровадження економічно обґрунтованої моделі роботи ГАЕС, зокрема під час максимального навантаження енергосистеми;

– внесення змін до регламенту дій диспетчера – оператора системи передачі в частині недопущення обмеження роботи АЕС для збереження нерегульованої частки ВДЕ (вітряної у нічні години та сонячної у денні) та забезпечення ядерної та радіаційної безпеки;

– скасування адміністративних обмежень в частині регулювання процесів торгівлі на різних сегментах ринку електричної енергії, зокрема:

- двосторонніх договорів щодо обмеження цін та обсягів вільної торгівлі для державних генеруючих компаній;

- ринку на добу наперед та внутрішньодобового ринку щодо обмеження мінімальних та максимальних цін;

- балансуючого ринку щодо принципів ціноутворення та обмеження цін, які не стимулюють учасників ринку до мінімізації обсягів власних небалансів.

2. Апарату РНБО України підготувати звернення до:

– ДП «Гарантований покупець», ДП «Оператор ринку» та ПрАТ «НЕК «Укренерго» щодо надання на постійній основі інформації про показники роботи суб'єктів ринку електричної енергії;

– центральних органів виконавчої влади та до НКРЕКП щодо стану реалізації заходів з виконання «Плану заходів щодо синхронізації Об'єднаної енергетичної системи України з Об'єднанням енергетичних систем держав – членів Європейського Союзу», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2018 № 1097-р та інтеграції ОЕС України з енергосистемою континентальної Європи;

– Прем'єр-міністра України з пропозицією ініціювати перед Верховною Радою України першочерговий розгляд зареєстрованих законопроектів щодо врегулювання питання погашення заборгованості, яка утворилася на оптовому ринку електричної енергії.

3. Розглянути на наступному засіданні робочої групи пропозиції щодо:

– внесення змін до нормативно-правової бази в частині регулювання відновлювальними джерелами енергії та створення систем накопичення їх енергії;

– фінансово-економічного стимулювання регулювання з використанням відновлювальних джерел енергії;

4. Терміново розглянути питання нейтралізації загроз у сфері атомної енергетики та тенденції її розвитку.

